

Prídplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za politiku pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglašuje se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevr-
ćaju.

God. IV. U Kalaci.

U Četvrtak 1. Siječnja. 1874.

Broj 1.

1874.

Žarka sunca ljubi kruna
Devet južnih pokrajinah,
A trinajest milijuna'
Viju kolo od Slovinah.

Iza duge, mrkle noći
Bunjevac i Šokac bdi je,
A „Vila“ mu ljubi oči
I u vienac pjesme vije.

Vrh Parnasa od božica'
Čarno kolo uzvitlala
I u kolu miljenica
Kodu pjesmu zakliklala.

„I živ, sretan, zdrav i čio,
Složan, dubom bogat, slavan
Kroz vjekove, rode! bio,
Ko hje Slaven slavom davan!“

Briezi, luzi zatutnjeli
Iza noći vedrim dankom,
A Slavjan će, sin veseli,
Do Parnasa sa Slavjankom.

Ori pjesma miljevita,
Čarna, sladka do nebesi,
A iz oka ognjevita
Slavjanu se radost kriese.

„Živi Bože Dalmatina,
Crnogorca i Bošnjaka,
I Hrvata i Srbina
Hrabra, dična, umna, jaka!“

Ercegovca, Bugarina
Tog Slavoncu davna brata,
Koj Slovincem od starina'
U složno se kolo hvata!

Bunjevca i Šokca, Bože!
Moju braću, Slave sine,
U prosvjeti da se slože
S neba danas daj visine!

Ukleta je pleme ovo
Kroz vjekove svedj trovano
I komaj mu u dob novo
Slavsko ime pripušćano!

Njega Višnji živi, jači
Tviem milostmi od propasti,
Da pridielno rodnoj braći
Budne dielnik slavske časti!

Evo pjesma radostnaica, —
Evo suzah žalostinka' —
Idu Ti u molitvica'
Od ugarskog Slave sinka!“ . . .

Vila pjè, a milion
Pram Parnasu glave dižu
I ko neba lampioni
Kolom Parnas saj obsižu.

Carstva vječna podanici
Sa visinah radost glode,
Dje kaločkoj „Vili,“ dići,
I ostale stopu sliede.

Ah! jedanajst posestrica'
K vedru suncu nova goda
Obračaju s molbom lica
Za spasenje ovog roda!

Idu carstva i stoleća
Hitrim krokom vječnoj tami, —
Ko kapljica odkopneća
U bezkrajno morje, — s nami.

Što pod neba vidokrugom
Stvori Višnji od svemira
Velj radostju, — crnom tugom —
Vrieme u prah sve satira.

Od nebeskih vječnih moći'
Slaba mravka do ništara
Sve će jednoč minut, proći
U dan sudnja gorpodara.

„Kreći mi se dakle rode
Umom, sreem k dobrim djelim
Od nagrade od slobode
Kad ti vječnu krunu želim!“

Cikne „Vila“ . . i umučè . . .
I povedè u stò struka' . . .
O sutonu kolo puče . . .
Nestà pjesme, nesta puka . . .

A „Vila“ se kući vraća
Preko devet krajah sviju',
Kud joj seje, kud joj braća,
Neuvele vience viju!

Blaž.

OSVRT NA STARU GODINU.

1-a siječnja, 1874.

S dvanaestim satom prošle noći završismo staru, a nastupismo novu godinu. Stara je minula u bezkrajnu vječnost kano kaplja u bezdno morje, a nova nas pozdravlja današnjom zorom i obećaje nam mnoge — nade. U nadah znamo da će nam svim donieti jedno-vrieme. U vremenu razne okolnosti, sgrade i nesgrade, zasjecajuće u život narodah i pojedinacah. Na razkršću ko dvie rodjene sestrice prihvatila starica mladoj ruku želeći joj sreću i Božji blagoslov, — a mi i jedno i drugo od srca želimo svojemu milomu rodu, komu čestitajuć o novoj velimo staroj godini:

s Bogom stara godinice, s Bogom stara kukavice,
zadavša nam punu jadah, izpunivša malo nadah, —
al u nadi živimo!

Stupajuć s „Vilom“ u četvrto godišće pred lice častna obćinstva izjavljujemo: nepišemo da živimo, već živimo da u

„Vilu“ pišemo, te trudom i radom svoj nebogi rod u hram prosvjete vodimo, dje nas čekaju prosviećeni, naobraženi narodi vilajeta.

Što rekosmo i obećasmo u malo riećih pred godinu danah na ovome mjestu „Vilina“ listka, jesmo li održali? Neka sude vriedni naši štioći. A nas saviest nekori da bi se pogledom na suagu slaba čovjeka hotimice bili ikad u ičem iznevjerili svomu zadatku, koji je bio i ostaje: medju narodnostmi Ugarske obrana naše narodnosti i naše rieći, za kojima ide državnička ustavna sloboda, prosvjeta, sloga i uzajomnost s jednokrvnom braćom s jedne, a sa sugrađjani zemlje Stjepanove s druge strane.

Iznosismo k otomu savjestnu pouku, zabavu i gazdaluk; domaće razne novosti i novinske glase iz svih krajevah svijeta.

Politikom se vrlo malo bavismo; jer je ona nezahvalna struka za nas početnike, pa se zato i bacismo na polje beletristike, dok narod uhvati kroz prosvjetu koren politike. Naš bo bunjevački i šokački puk, prenut od tri ljeta iz mrtvila du-

zkvh.org.rs

ševna, okružen hamišnim proroci, prepreden domaćim izrođicami, pometnut žalibože i svećenstvom i učiteljstvom i inim činovništvom, nebog sebi i svojoj sudbini prepušten, jošter pravo ni nepojmi, nekmo li smáže silah za rješitbu ma u kojoj javnoj prigodi gordičkoga čvora politike.

Osvieščenu i poučenu te nuždom jednoč prinukanu kazat će mu prosvjeta odlučan put budućnosti, a dotle valja da nastavimo na utrto koloseku.

Nu zato nepropustismo ipak u kratkih iskricah istino donositi novostih iz Francezke, izplativše Niemcu ogroman harač — za povratak. Iz Španije, s kojom ratobornom još nismo na čistu. Iz Rusije, Njemačke i Italije, koje se u Berlinu i na bečkoj svetskoj izložbi s Austro-Ugarskom izrukovaše i na katolicizam zarezaiše. Iz bolestne Turske, izmirene s ružde s Misrirom, Srbijom i Crnogorom, progonivše bosanska raju do skrajna ruba razjarenosti. Grčka je pomagala proti crkvi u Bugarskoj. Belgija je darila divna starca od Vatikana. Niemci su pri izborih žalibog nadjačali Slavene onkraj Litave. Nasr Eddin, perzijski šah, vratio se u Teheran, a naš svietli vladar 2-a prosinca slavio 25-godišnjicu svoga vladarstva. To su kruniji plodovi stare godine.

Mirnom dušom sahranjujemo dakle tu staru godinu, koja nas ostavlja u miru željezna, al ne duševna oružja.

Kad smo počeli svoj trudan rad guste tmine obuhvaćale dušu ugarskoga Bunjevca i Šokca. Mi smo ih vijali od našega roda svetlostju prosvjete. Bog je platio našem trudu u toliko, da smo Mu viek zahvalni za blagoslov: jer uad nami kriepkimi briežlji se sve većma obzor narodne sviesti pod vedrom iztočnicom bratske sloge.

Zahvaljujuć se srdačno u ime ciela našega naroda i suradnikom i predplatnikom na dosadanjoj prijateljskoj podpori, čestitamo im svimkolikim sretnu novu godinu, i dajemo zalag poštene rieči: da ćemo ostati i nadalje vierni slavenskoj majci, slavenskomu mlieku, bunj.-sokačkoj narodnosti i rieči, slobodi, zastavi i „Vili.“

U to ime pomoz Bog!

Blaž.

M A S T A N S O K A K.

U gornjoj bački trgovištu A. na donjaku nalazise jedan sokak, komu su prišili ime mastan sokak; čuvši ovo smišno ime nemogoh odoliti da nezapitam što je moglo tom nazivu povoda dati? Na što mi odvračiše: da je u tom stanovao neki bunjevac poznat po nadimenu baka, koje nije sigurno oružom izvojevao, jel to nije nosio već je valjda zavriedio time: što je u svojem razgovoru navadno prilazio granice istine. Pučanska pridaja ovog baku nije obilježila nikakvim zločinom, al doduše nije ni što plemenita o njemu sačuvala. U onom sokaku to samo pripovidaju o njemu: da je pod prozorom rado dangubio, i dok je trajalo zemljište i kuća, donle je brojio mnoge prijatelje, i na to gostoljubivo nazdravljao, pa ako koji nije izpraznio čašu do kapi, toga nij rado gledao uz svoju trepezu. Ivo to je taj znameniti čovik koji je svojim znanja vridnim činom prouzrokovao: da se taj sokak mastnim nazvao, on je jedanput o svinjski poduša, svoje prijatelje i znance donle gostio, dok svu kmetinu na čisto nije potrošio. Od ono doba — taj sokak se mastnim prozvao, od ovog bake još i to pripovidaju: da je onda kada je još od didovine što bilo trošiti, čuvši: da je koji od komšiah otišo u slavinu da si kruh i odiću zaradi, navadno primetio: da on neće u slavinu ići, al mu se sudbina jako osvetila, jel bogmo nevolja ga natirala, da je više puta moro slavinu potražiti. No da budnemo pravedni ni je nam slobodno ni to izostaviti, da je taj baka imo običaj: dok je kobasice trajalo svako jutro takovu diei svojoj peći, pak ako su izpečenu poručali — zapitatih: nebil još na kobasicu i prisne slanine naslagali. Neka mi nezamire poštovani čitaoici što sam ovom prigodom toga bake životopiš naertao, jel to i sam uvidjam: da nije bio dostojan, da mu u našoj vili Spomenik uzdignemo, istini pak zaljublav dužan sam izjaviti: da sam slušajuć ovu pripovidku imao pred očima, onaj razsap: komu se naš rod pridaje običajno, povodom svečanosti, bila ona crkvena bila svetovna, mislim da nije potribno dokazivat: da naš rod van-

redno miluje razgovarat, zato mu taki rad neidje od ruke, gdje mu trieba mučat, već rad onaj voljno obavlja, uz koji se mož pivati i slatko razgovarati. I to je jedna vrlina našeg roda, što je i kod rada veseo, samo jednim to postaje po njega škodljivim: što se sad duh ljudstva promienio, pak u svakom razredu takva je jagma u radu, ko u kasarnji oko zdile, gdjeje svašta na zrnce izmireno, ovim načinom se sgadja: da dok naš rod šta smisli, u radu ma kakom ili preduzeću, donle je višt švabo već izprid njeg sve pojagmio. Dakle sbog tog jednog uzroka nije u naše doba probitačno svojstvo, mnoga divana, jel radi toga na poslu se gubi mnogo vrmena bezplodno, a u gostbi se uz gubitak vriemena još više jila i pića potroši. A poklem sad svaki čoviek mora mnogo radit, ako želi prvo kruha jist, drugo, se zaodit i u zimu ogrijat, a treće, isto za nemoćnu starost zaštedit, i premda su ova sva skupa, dakle je naravno: da ako se mnogo častimo to više potrošimo, nego što triba, pa ako se to često sgadja, neće druga posledica biti, već da će mo proći ko baka, sve s bratjom izist i popit, pak ako nas je sramota u našem okolišu nadničit, glad će nas i goloća otirat u slavinu, gdje premda na rakiu i gusto rujno vino ni ondašnju vodu navikli nismo, to će mo zdravljom zakrljavit prije vrmena, i koši skoro u grob položit, a diei ostavit u baštinu sirotinju tagu i nevolju. Koja će ih po širokoj bački razsuti, i po najviše švabskim slugam postaviti. Jel to nitko neće našem rodu zatajat: da ako je nadničar ili sluga, možeš se pouzdano na njegov oslonit, ovo švabo u njem poštiva, pak akoje jezik i ime privrnio, gotov mu je i kcer za ženu dati, i tako ga iz listine bunjevačke sasvim iztrti. Znamenito je: što čovik opažava: da koji je po sesiu zemlje izio popio i prokartao, kad je već svemu na kraj stao i tudj ukućanin, bio, posto je veoma hvaljenim rabadžiom, rikdo je sela komu se nebi pokazao ovakov primer.

B E T L E M.

2 angjala i 5 pastirah.

I. pastir.

Hvaljen Isus, oj domari! — Molim da mi oprostite, što prijatelj ja vaš stari u kuću vam nosim mite; Jer i pastir prost u kuće ide sklono. često, rado, Dje su peći sobah vruće, i čeka ga staro, mlado!

Slava Bogu na visini!

Otvore se vrata i stari pastir sljedećimi riečmi uvede u sobu svoje drugove:

Hodte sinci, rodi! Hodte čujte glase,

Što se sa mnom sgodi kada stado pašè!

Stadom bdeć pri noći, čudna svjetlost meni

Mal da ernih oči' sasvim nezasjeni.

Liep nebeski glasak zvoneć u ušimi

Napuni me časak milinami svimi,

Neprestana radost u grudih mi bije,

A sreo u sladost veselo se smije.

Neznam braćo što je? Nu je liepo, milo, . . . (veli I. pastiru)

Odpri srce moje, — od Boga ti bilo!

I. pastir.

To sam i ja, družè! opazio bio,

Kad sam radost duše snom kriepiti htio.

II. pastir.

Da, i men se čini, da nas nešto čeka;

Jer nas zove, sini! milobudna jeka!

Opet se čuje: „Slava Bogu na visini!“

III. pastir.

Što to liepo zvoni? . . . Čujte mili družè,

I pjesma romoni u nebeskih kruzi? . . .!

Otvore se vrata, i pastiri, čim opaze angjele stojeće, padnu na kolena. Tad unidu angjeli s Betlemom u sobu i počmu pjevati:

Radujte se narodi, kad čujete glas,

Da se Isus porodi u blaženi čas!

Svaki narod čuj, čuj! i k Betlemu pristupljuje! i t. d.

Tako pjevajuć stave Betlem na trepezu. Pastiri stanu u dva reda. A angjeli opet zapjevaju:

Vidi kakvo otajstvo u razdrtoj štalici:

Tko li trpi ubožtvo na toj britkoj slamicu?

To otajstvo čuj, čuj! k jaslicam pristupljuje! i t. d.

Tad pri kraju stiha ustane najstariji pastir i začmo buditi drugo pastire :

Oj braćo, pastiri, žurno svi ustajte,
I u svetoj viri Bogu slavu dajte :
Isus nam se mali noćaske rodio,
U betlemskoj štali puk svoj pohodio !
Ajmo tamo, ajmo, pa Ga gledajmo,
Jasle ecelivajmo, Njem se klanjajmo !

Jedan pastir.
Ah ! je li moguće, naš starašni družo,
Da nas zvezda vuče, a angjeli kruže ?

Stari pastir.
Istina je, sinče : broj angjelah nama
Sa visinah više grešnim sirotama !
Ajte do Betlema, dje nam Spas na slami
Plaću sreću sprema medj dvim živinami !

I. pastir.
Ajde, starče dragi ! tam se požurimo,
Da se, Bogo blagi ! Njemu poklonimo !

Stari pastir.
Pristajmo u slogu svi dotamo iti
I našem se Bogu nice pokloniti.
Ostavimo stado, dok ćemo tam biti
Angjo će nas rado, braćo, zamieniti !
Te da na radost svim zasvjedočimo
Složno svi u skladost pjesmu započmimo !

Lagano se približavaju trpezi, na kojoj počiva Betlem, te pjevaju :
O Betlemo grade slavni od Boga !
Najveći si ti od grada svakoga ;
Jer iz tebe nam izajde vojvoda
Isus dragi, Davidova poroda ! i t. d.

Tad pridu, pa se klanjaju :
I. pastir.

Mili naš Odkupitelju ! nas došavših amo
Primi mladih sreah želju, kad Te pozdravljamo !
Mi pastiri, sirotijstvo, bez srebra i zlata,
Dajemo Ti srce čisto, darka obilata.
U vjeri nam, tom sunašcu, najveća su blaga,
Privini nas k Svom srdašcu Božja majko draga !
U čas smrti da možemo svi sveto umriti,
I na sudnjem danu smiemo Tebe zavriediti !

II. pastir.
Spasitelju mali, blaženstvo, živote,
Evo nas u štali kraj Tvoje dobrote ;
Radostno nam lice, oči, srce kaži
I tim sirotice duše nam ublaži.
Zagrli nas k Sobi, da budemo srećni
I, Isuse, Tebi vjerni, slavom vječni.
Usliši nam prošnje k Tebi vapijuće,
A odstrani grožnje nas odsudjuće.
Ovu sliš nam želju, i daj slavu raja,
Dje našem veselju neće biti kraja !

III. pastir.
Isuse mileni, vutče svih milosti !
Daj i slabu meni darak od jakosti ;
Nepreziri sina sirotna pastira,
Koj s Tvojih milina' za Te izumira,
Ljubav Te je k nami na zemlju donela
I na oštroj slami patnjom započela.
Ugrij srce moje, da za Tebe muči,
Kano što je Tvoje za me pilo žuč, —
Žuč strašnih muka', od zibke do križa,
Za grieh Tvoga puka, kom bje smrt najbliža.
Spasio Si, mire ! sve vatrom ljubavi :
Okrun i pastire krunom u Svój slavi !

IV. pastir.
Moj dragi Isuse, gledaj slugu Svoga,
I meni smiluj se za miloga Boga !
Milostivo gledni na žalosti moje,
Da ja dielnik vriedni budem slave Tvoje.
Blagoslovi mene i drugove odje,
Da griešne, studene, duse kletost prodje.
Prije ću umrieti, nego Tebe, Slavni !

Grdit i prokleti ko grešnici davni.
Tebi služit, žiti, bit će radost moja,
Samo zagrliti bud' me miost Tvoja !

Stari pastir.
Sa Božjom pomoći mnogo sam živio
I u ovoj noći Božji glas primio.
Sretnij mi časak nikada nebio,
Neg ov, kada glasak s neba sam primio,
Da Si Ti, Jedince ! na svieć se rodio
I neba, milinće ! sve nas pohodio.
Ležiš u jaslica, nevini Jaganče !
Točeć morje s lica suzah, milovanče !
K nama sajdè dole u suznu dolina,
Dje Te duše mole : prosti nam krivinu ! (Klekno) —
Svrni na nas oko Svoje od milosti
I svim nam uoko, Bože, griehne prosti !
Ukriepi u vjeri drage domovine
Bunjevačke kćeri, bunjevačke sine !
Roditelje, braću, Bože ! blagoslovi
I u rajpalaću sve nas jednoć zovi :
Da Ti, Bože ! nice pjesme savijamo,
I licem u lice uvijek Te gledamo ! *)

Nikola Vidaković.

OBĆINSKI POREZ.

Ništa nije tako teško, ko predočiti ljudma : da ono što se u obćini potroši, sve spada na korist pojedinih članovah, i obitelji, u obćinu uvrštenih. Čemu se netrieba čuditi jerbo se ob ovom nije dosad ljudstvo poučavalo : ta koji čoviek znade : da jilo i piće što se kuva u želudcu svem tielu i ruki i nogi i najmanjem prstu moć i snagu prinaša ? to samo osičaju ljudi al neznadu. Što je najbliže k nama o tom se najmanje mislimo, buduće se u obćini rodimo i odharanimo, nitko nepridpostavlja da bi se mogo naći čoviek, koji nebi poznavao potanko onaj sa — vez u kojem postoji pojedini čoviek s obćinom : a poklem s upravitelji obćine što vode njene poslove, samo u dodir dolazi glava obitelji, i to najviše onda : ako mu trieba porez platjat, zato je i ovomu obćina već nepogodno osičanje u grudi ostavila, poklem nitko neplatja rado ; najskole, kad i nezna zasto da platja. A kad je tko uzeo sebi truda da pouči ljude na što se obratja novac, koji se pod imenom obćinske daće utirava. Bilježniku toliko su natovarili na ramena, da niti ima volje, niti mu vrijeme dotiče, da on svakomu razlaže svrhe novcu ovom naminjene. Srieća ! ako se na pitajućeg neizbrekne, a birovi riedko da i sam znade kazat što, razumno o tom poslu, buduće da ni njemu nije to itko razlago. Al ako bi i znao, ženske i dužničke parbe toliko mu pomute glavu, da se raduje : ako mu što vrijeme preostane, da ga medju svojimi provede.

Uz ovako stanje nije velikog uspjeha ni u tom, što zakon odredjiva : da se obćinski troškovnik svake godine po predstavnici t. j. obćinski odbornici prigleda : to će reći : da vide ovi odbornici kakve su potrebe u jednoj obćini, da prosudo : koliko bi trebalo novca da se ove potreboće odbave. Kad ih ima vrlo malo medju odbornici, koji bi poznavali obćinske potreboće, a još manje koji bi što i u računu umili.

Al da ovi i znadu sve ono, što neznadu, ipak trebalo bi dulje vrijeme da se lagano po njihovi usti ubavieste i ostali članovi obćine, ob ovih stvari, na koje se razpisiva, i platja obćinski porez, kad se računi obćinski nevide točno po naredbam zakonskim. Ta obća je tužba da se računi više puta dvie tri godine dana ne sastavljaju, a još više godina prolazi, da se ovi ne prigledaju. Dakle baš ni odbornici neznadu na što je novac potrošen a kamoli da bi to znali drugi obćinari. Ta ako bi se računi po naredbi zakona sastavljali, i po odbornici prosudjivali, i onda bi malo od tog dospilo do uših drugi ljudih jel ovih odbornika glava nije ko ona od kaptula, da svašta u

*) Trudom čast. g. Nik. Vidakovića slovit će ove stihove i naša bunjevačka mladež noseći Betlem po Vaskutu o božicu. U ovom poduzeću puno hvalimo rodoljubivost g. kapelana i želimo mu od svećenikah što više nasljednikah. Naša nadežna mladež ako nije imu u Ugarskoj kadra prestići, bit će snažna dostići, to nastojati, da nam ono nepogine što je našo od starine. Daj Bože ! *) Blaž. *) Šteta što nije ranie poslano. Ured.

sebi zadržu.

Javnost je lijek svake predsude. Što je sunce za prirodu, to je javnost za društveni život. Imamo štampu mal ne u svakoj obližnjoj varoši, zašto dakle račun obćinski da se ne tiska i barem medju odbornici podieli; ovim bi se načinom upoznali snjime svi oni obćinari koji u selu ume štiti, oni bi kod kuće kada nije druga posla ovaj točku po točku razmnozjali, pak tako, s gospodarstvom obćinskim se podpunno upoznali. Ovo je najkorisnije sriedstvo za umirenje članova obćinski, koje bi takodjer i neuke podticalo da si nabave nauku čitanja, i da svoju diecu ovom obskrbe. Mudri su već davno uvidili: da neima takog sriedstva na svietu koje bi samo po sebi zadovoljilo dostignuću jedne svrhe, već sva ona sriedstva valja da se uporabe, koja što svrhu prinašaju.

Svaki stanovnik obćine jeste član jedne obitelji, dakle bi veoma lahko mogo shvatit: da kako jedna kuća, tako ni obćina nemože ni jedan dan iztrajati bez troška; premda obćina nije drugo, već jedna velika kuća sastavljena, od svih obitelih koji u krugu obćine stanuju. Al šta ćemo da činimo? Kad su ljudi lini razmišljati, i usporedjivati. Ta koji otac obitelji razmišlja sobom da je on glava jedne familie? da od njeg zavisi boljak ili nazadak? što više da se oko njega kano soje, osovine kreće sva srića, i nesrića, blaženstvo ili pokaranje, u duši i tielu sve familie? No da se ljudi nauče razmišljati to nije tako lak poso kako gdjejkoji seine. Ovo je najteži od svih posaljah zato se glava ljudska trieba da ovom navikne od maloće. Evo silnog uzroka. zašto jadikujemo, što naši rodjaci nešalju svoju diecu u crkvu i u škulu na nauku, jerbo za njih nema drugog miesta gdje bi se njihova glava nagibala na razmišljanje, a tko nezna mislit, onaj nezna umno govorit, i ne umi mudro tvoriti, riečom, takav je glup, i nedotupan, koji će vazda služiti drugom da se s ledja njegovi penje na svojeg konja. (sliedi.)

NOVINSKI GLASI.

— **Ova godina.** Skoro će nam se izmienit, s došastjom, koja će se obilježiti brojem 1874. NAŠA VILA hoće da živi i u toj godini, pa želi: da se širi po svojem rodu. Mi je milujemo kao mater svoje rodjeno; molimo dakle sve nase prijatelje: da je preporučuju našem rodu, svak u svom krugu. NAŠA VILA je smierni, ona hoće svakog domaćina da pohodi u svojem rodu i ništa drugo netraži, već samo liepo moli: da joj se trošak naknadi; i u to ime ni od kog više neželji, već tko hoće, da ga naša „Vila“ u vlastitom dvoru posjeti, nek joj žrtvuje „Jednu forintu“ t. j. 1 for. a vr. i tko naputnicom pošterskom ovu jednu forintu pošalje, toga će NAŠA VILA, u svake dvie nedilje jedanput pohodit u vlastitom dvoru priko čile godine. Uredništvo.

— **Nj. Veličanstvo** je blagoizvolilo previšnjim rukopisom dva bivša ministara: Kerkapolja i Ljudevita Tiszu Velikim krstom reda Lavoslava nadariti i č. kr. Tajnim Vićnikom imenovati. Za onim plaću financie, a za ovim željeznice.

— **Na Ugarski zajam** toliko je podpisa, da će konsorcium Rothschild imati prigodu izbirati medju valjanii vjerovnici.

— **Uprava ugarska** sasna se zaljuljala. Pokušavali su popraviti ministarstvo, zaustaviti razsulo saborski stranaka. Al ništa nije koristilo. Činise kada bi bolovala mudrost ugarskih državnika na bolesnoj postelji Franje Deak koji je dosad nosio naslov, mudrost domovine. Skoro su dva odbora izaslali jedan 27 rice, sa zadaćom da uredi odnošaje izmedju crkve i države, a drugi 21 da osnuje plan za preuztrojenje uprave državne. Ovim odborima se okrenile sve oči bolesne ugarske, kao turćinah Meki al mi se bojimo da će se i ova nada izjalovit. Poviest nas uči: da u obćem razsulu odbori samo ovo pospješavaju. to samo su pojedini jaki duši, koji bi pozvani bili, da umjetnom rukom popravu ono: što su neuki, i nesvietni pokvarili.

— **Izpravna o proracunu za 1873** svršena je 18 pros manjak od 32—36 miliona pokrit će se skupim zajmom koji je već podpisan. Al kako će se i onaj dojdūci godinah začepiti tomu naši financieri, baš tako nisu našli lika do danas, ko liečnici koleri.

— **23 Pros. p. g.** nastavile su se siedono sabora Zagrebačkog, osnovo po Banu predstavljene, i poznata radinost čestiti poslanika jamčić nam, da će i ove sjednice biti veoma plodonosne za Hrvatsku.

— **Nije davno bilo,** kada su učeni ljudi na sva usta govorili: da čim se novac oslobodi one veruge, što ga je vezala uzakonjena 6 forintna kamata, to će se otvoriti inostrani novčani potoci pak će dospivši do granice ugarske poput rieka uticati u ugarsku, i bitiče novca na zajam uz 3—5 fr. kamate, 1868 god. 31 zakonom dozvoljio je Sabor viki mudraca. i evo sad veću županice istu: da se saborski odredi najvišlja kamata barem za intabulaciju jel će drugiče manji posjednici, i zanatlie svo imanje izgubiti, te županice govore: da kamata natoliko razte da je više slućajeva, gdje nadilazi glaviniu.

— **Poznato je** da se nije našo muž u Deakovoj stranki, koji bi

strašnom brimenu naših financie podmetnu svoje rame. Nije dakle preostalo drugo: već ovo natovariti na ledja ministra predsjednika. Al teško bi bilo naći čovieka, koji bi povirovao: da će taj ovo brime s mjesta krenuti.

— **Hrvati se tuže:** da ministar obćila, u hrvatsku namjestja uz željeznice gole magjare, a svima nalaze: da i u Hrvatskoj imadu svi uređovat izključivo na magjarskom jeziku početkom 1-og Siećnja 1874. god. a ta narudba udara u glavu i onu nagodu, što su je Rauchovci sklopili.

— **Narod zagrebački list** unionista pristaje izlaziti, nebil dao Bog: da se svi stoje u jednu narodnu stranku!

— **Čulismo** da će se u Subatički manastir uvesti bunjevačke duvne. No u Subatici je tako malo dosele učinjeno, za uzdržanje bunjevačka življa, da nam je teško donle i ovo što bi nas obradovalo povierovat: dok se o tom ne osvieđočimo viestju Subatičkog Glasnika.

— **Pisu** da su ministari o božićni svetcih o tom vićali: kako bi se mogo srbski kongres sazvati. Dakle ipak kongres mora odmotat konac crkveno školski poslova, što su ga komesari zamrsili, to smo unapried kazali.

— **U kili,** (južna amerikanska država) sav lik kršćanski je otrven sa škole. Tamo će vjeru samo onaj dečak učiti: koga roditelji to uz želili budu. Ovo je vrlo razumno po one ljude: koji teže da s čovieka otaru i lik božji pa da mu nataknu obrazinu majmunovu. Takvima će sliediti oni: koji će a la Robespierre u zakonu dekretirat: da u čovieka neima duše, a u nebu nema Boga, pak će se otvoriti vrila onog blaženstva: kada će teč krv poput rieke i srican će biti: ko se mogo bude prikrit u kripti svojih pratatah.

— **Pruski liberalci** tako su izmrzli na popove: da ovima ni iznimno neće da poviruju sudjelovanje kod gradjanskog braka, al se tiše: da će onda priteći u pomoć siledžia Bismark, koji ako podigne svoj glas sveće se glavo volikaške spuštat.

— **Pruski slobodoumjači** slute: da će kuća velikaska odbit ponudjenu blagodat u osnovi zakona gradjanskog braka, al se tiše: da će onda priteći u pomoć siledžia Bismark, koji ako podigne svoj glas sveće se glavo volikaške spuštat.

— **Izpod mora** što raztavlja francesku ad Anglio kano sinovih dviju kraljevinah podzemni put izvest.

— **Amerikanci** se marljivo spremaju za onu svietsku izložbu koja će na stogodišnju uspomenu njihove slobode 15 Travnja 1876 se otvoriti, a 15 List. isto godine se zatvoriti. Trošak će iznositi 40 miliona dollara, na koju svrhu izdalisu jedan millim dionica po 10 dollara. 43 graditelja su pridali svoje planove, svaki dobiva 1000 dollara, a onaj koga se plan primi za izvedbu biti će nagradjen s 10,000 dollarom. 1874. 4. Srpnja obdržaćo se sveočasto položenja ugla kamena za onu ogromnu sgradu, koju kano uzdići na prostoru od 450 akra, što im je varoš Filadelfia poklonila; natoliko će biti veća od Bečke: da će se barem 8000 izložitelja moći više u nju smiestiti. Komisia će se brinit, da sve ono odkloni, što bi ljudo zaplasilo od pohoda. već se gradi gostiona u koju će stat 5000 gostinuh, a statat će se do hrana i stanovi neposkupe.

— **Velučeni Gospodin Dr. Nikola Voršak** kanonik svetorejolimski u Rimu. izdaje „Naputak izpovjednikom“ knjigu svećnikom i redovnikom potrebnu u našem jeziku izradjenu. Koga će na svietlo izići koncem mjeseca siećnja, pak iznositi 20—25 araka, uz podrgur 2. forinta. A poklon nam je poznata gospodina spisatelja učestot i revnost, zato uvjereni da će ovo djelo jednu potrebuću posvema izpuniti. toploga preporučujemo i od naše strane, pa onu Gospodu koji bi ga želili nabavit uputjujemo: da se javu kod djakovačke biskupijske pisare, od kud će knjigu uz pouzeće pošterskim putem primiti.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 29. Stude. Žito ban. 81 fn. 7 f. 30—40 n. 86 fn. 7 fr. 90 nov. 8 fr. tisans. 81 fn. 7 fr. 40—55 n. 86 fn. 8 fr. 5—15 nov. Pestan. 81 fn. 7 fr. 35—50 n. 86 fn. 8 fr. 10 nov. Stolnobiogr. 81 fn. 7 fr. 50—60 n. 86 fn. 8 fr. 10—20 n. — Raž 77—78 fn. 5 fr. 50—60 n. — Ječam. 66—68 fn. 3 fr. 55—65 n. Zob 45—48 fn. 2 fr. 10—15 n. — Kokuruz banat. 80 fn. 4 fr. 40—50 n. carin. mž.

Novac. Zlato. Dukat 5 fr. 39—40 n. Srebro na 100 fr. 8 fr. 7—9 fr. 25 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 27-og Pros.: 5' 5" nad 0. opada.
Požun 27-og Pros.: 4' 0" nad 0. „

Vrieme: Suho, mizlo.

Poruke uredništva

S a r a j e v o. G. I. M. Sve je Sricno stiglo. Eado bi naknadili ono što manjka G. K. da znamo brojeve, odud se odpravlja redovno. X. Y. Izpunice se vaša želja javi te ako još koju imate takvu osobu. G. I. S. Z. Hvala na ljubavi veoma nam je žao što joj odgovorit ne stoji u našoj vlasti, takvu još dosad ne imasmo. Zagreb A. K. ovako na pamet neumimo kazati. Al što je gotovo to neš.odi po ljite, posljednje je zalasnjeno. Vjerujte: da se volja uredništva najriedje izpunjava. Mladom Predsjedniku u djakovo Radno ko i dosad. G. C. K. u Sisku, liepa vam hvala u ime dobrog seljaka. Bog dao pak se za vama mnogi svećenicu poveo. Puttak. Našem vjernom prijatelju. Bud, to nam dugo zdrav i veseo. Vučovar G. M. I. šta se našlo bude odpravice se.